

Protokol o kontrole

1. Pověřené osoby ke kontrole

doc. Ing. Tomáš Pavelka, Ph.D., člen Rady NAÚ – vedoucí pověřená osoba k provedení kontroly,
prof. RNDr. Libor Grubhoffer, CSc., člen Rady NAÚ – pověřená osoba k provedení kontroly,
prof. PhDr. Mgr. Tomáš Knoz, Ph.D., člen Rady NAÚ – pověřená osoba k provedení kontroly,
prof. Ing. Martin Macko, CSc., člen Rady NAÚ – pověřená osoba k provedení kontroly,
prof. Ing. Jaroslav Petr, DrSc., člen Rady NAÚ – pověřená osoba k provedení kontroly,
PhDr. Jiří Smrčka, Ph.D. – Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy, odbor kanceláře NAÚ – pověřená
osoba k provedení kontroly,
PhDr. Jana Pištorová – Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy, odbor kanceláře NAÚ – pověřená osoba
k provedení kontroly.

Uvedené osoby byly pověřeny k provedení předmětné kontroly předsedou Národního akreditačního úřadu pro vysoké školství (NAÚ) dne 25. srpna 2021.

2. Kontrolovaný subjekt

Mendelova univerzita v Brně, IČ: 62156489, sídlo: Zemědělská 1665/1, 613 00 Brno

3. Předmět kontroly

V souladu s čl. 1 odst. 3 písm. b) a c) *Zásad pro výkon kontroly dodržování právních předpisů při uskutečňování akreditovaných činností u vysokých škol Národním akreditačním úřadem pro vysoké školství*, schválených Radou NAÚ dne 22. – 23. března 2017 usnesením č. 23/2017 (dále jen „Zásady pro výkon kontroly“), bylo předmětem kontroly zjištění, zda uskutečňování doktorského studijního programu *Economics and Management* se studijním oborem *Business Economics and Management* a doktorského studijního programu *Economics and Management* (oba s výukou v anglickém jazyce) Provozně ekonomickou fakultou (dále PEF) Mendelovy univerzity v Brně (dále MENDELU) není v rozporu s ustanoveními zákona o vysokých školách, standardů pro akreditace ve vysokém školství (Nařízení vlády č. 274/2016 Sb., o standardech pro akreditace ve vysokém školství), popř. dalších právních předpisů týkajících se uskutečňování akreditovaných činností vysokými školami, zejména zda

- studium probíhá v souladu s částí čtvrtou, pátou a devátou a se souvisejícími ustanoveními zákona o vysokých školách a standardy pro akreditace, konkrétně zda v minulosti byly a zda jsou dodržovány obecně závazné právní předpisy a vnitřní předpisy kontrolovaného subjektu.

4. Zákonné zmocnění

Národní akreditační úřad pro vysoké školství je dle § 84 odst. 1 zákona o vysokých školách orgánem příslušným k vykonávání kontroly dodržování právních předpisů při uskutečňování akreditovaných činností vysokých škol.

5. Zahájení kontroly a kontrolní úkony

V souladu s ustanovením čl. 2 odstavce 3 *Zásad pro výkon kontroly* pověřil předseda NAÚ dne 25. srpna 2021 výše uvedené osoby provedením předmětné kontroly a současně oznámil uvedené skutečnosti kontrolovanému subjektu.

Vedoucí pověřená osoba k provedení kontroly si vyžádala za účelem provedení kontroly dne 31. srpna 2021, 20. října 2021 a 12. listopadu 2021 údaje a dokumenty, které kontrolovaný subjekt poskytl ve stanovené lhůtě.

Pověřené osoby k provedení kontroly vycházely při své činnosti z vyžádaných údajů poskytnutých kontrolovaným subjektem, z veřejně dostupných informací (z webových stránek kontrolovaného subjektu), z údajů vzniklých činností NAÚ a z dokumentů poskytnutých členům kontrolní komise během návštěvy kontrolovaného subjektu v jeho sídle, která se uskutečnila dne 11. listopadu 2021.

5. Kontrola na místě provedená na Mendelově univerzitě v Brně dne 11. listopadu 2021

Přítomni:

Za kontrolní komisi NAÚ: prof. Tomáš Knoz, doc. Tomáš Pavelka, prof. Jaroslav Petr, PhDr. Jiří Smrčka, PhDr. Jana Pištorová

Za PEF: doc. Ing. Pavel Žufan, Ph.D. – děkan, doc. Mgr. David Hampel, Ph.D. – proděkan pro koncepci a rozvoj, prof. Ing. Jana Stávková, CSc. – garantka doktorského studijního programu (DSP) *Economics and Management* se studijním oborem *Business Economics and Management* a DSP *Economics and Management*

Průběh kontroly:

Kontrola byla zahájena v 10 hod v zasedací místnosti PEF. Doc. Pavelka úvodem stručně nastínil cíl návštěvy na místě. Představitelé PEF uvedli, že informace o plagiátorství disertačních prací uvedené v podnětu vedoucímu k zahájení kontroly byly pro PEF překvapením. Všechny anglicky psané disertační práce procházejí na PEF dvěma antiplagiátorskými systémy: *Theses.cz* a od r. 2019 *PlagScan*. Ty plagiátorství u disertační práce, která byla předmětem podnětu ke kontrole, neodhalily. Zahraniční platforma VroniPlag,

kteřá na plagiátorství upozornila, pracovala na analýze dané práce 8 měsíců, takže je dle sdělení představitelů PEF zřejmé, že překladové plagiátorství nelze spolehlivě odhalit. Na MENDELU bylo počátkem r. 2019 vydáno nařízení rektora č. 4/2019 Opatření k odhalování plagiátů vyžadující dvoustupňovou kontrolu prací a precizní vyjasnění důvodu shody indikované systémem Thesis. V červnu 2019 byla aktualizována směrnice rektora č. 7/2019 Prevence a odhalování plagiátů v závěrečných pracích.

Disertační práce studentů daných DSP, předložené na žádost komise v zasedací místnosti, byly převážně práce německy mluvících doktorandů; studentů z jiných zemí byly v těchto studijních programech jednotky. Většina studentů se ke studiu přihlásila na základě zprostředkování dvěma zahraničními agenturami, s těmi nicméně MENDELU ukončila spolupráci po zjištěních vedoucích k zahájení probíhající kontroly.

Na dotaz, zda kontakt doktoranda se školitelem a fakultou probíhá formou osobních setkání, či distančním způsobem, představitelé PEF sdělili, že od r. 2009 má PEF stejnou organizaci prezenční i kombinované formy studia: Každý rok mají studenti doktorského programu předepsané čtyři osobní dvoudenní konzultace zaměřené na dva předměty, které v daném roce studují, a po páté se dostávají na zkoušku. Studijní agendu vždy zajišťovala PEF, zmíněné agentury pouze vytvořily první kontakt s uchazečem. Veškerou další agendu počínaje přijímacím pohovorem už zajišťovala fakulta; nicméně v době covidu-19 se agenda vyřizovala online.

Představitelé PEF zdůraznili, že od r. 2009, kdy PEF žádala o akreditaci, stavěla daný studijní program s cílem, aby student musel průběžně prokazovat, že na disertační práci pracuje. V zimním semestru 1. ročníku student obhajuje svůj záměr a součástí zkoušky na konci ročníku je obhajoba tezí. Ve 2. ročníku obhajuje rozpracovanou práci. Za pandemie covidu-19 nicméně nebyl možný fyzický kontakt, přednášky i konzultace probíhaly přes platformu MS Teams. U většiny doktorandů byla online komunikace díky snadnější dostupnosti školitelů dokonce intenzivnější než prezenční konzultace. Do r. 2018 byl stanoven počet 5 doktorandů na školitele, v r. 2018 v souvislosti se změnou vyhlášky o závěrečných pracích byl stanoven počet 7 doktorandů, od akademického roku 2020/2021 v kontextu institucionální akreditace vyhláška rektorky znovu stanovila počet 5 doktorandů (nepočítají se přerušená studia).

Zahraniční uchazeči o studium předkládají stejně jako čeští uchazeči při přijímacím řízení záměr disertační práce, nicméně v mnoha případech je třeba ho při přijímacím pohovoru vyjasnit či usměrnit. Počet zapsaných studentů ze zahraničí v akademickém roce 2019/2020 byl nakonec vyšší, než PEF původně odhadovala.

Poté členové komise provedli kontrolu předložených dokumentů bez přítomnosti zástupců PEF. Ti byli po jejím ukončení opět přizváni a požádáni o objasnění některých nejasností. Například upřesnili, že při podání přihlášky k obhajobě kontroluje splnění předepsaných podmínek ze strany doktoranda školitel. Ten předá přihlášku proděkanovi, který splnění podmínek rovněž kontroluje, a posléze je garantce studijního programu podán návrh na konání státní závěrečné zkoušky.

Publikace uvedené v autoreferátu ověřuje školitel a proděkan. Doktorand neodevzdává fyzické kopie článků či abstraktů z konferencí jako přílohu disertační práce, ani je nepředkládá u obhajoby. V současné době se publikace kontrolují tak, že se ověří odkazy na ně uvedené v elektronickém seznamu publikací, ovšem publikace samotné se fyzicky ani elektronicky neodevzdávají. Po dodání seznamu publikací a vytištěných článků doktorandem se kontroluje spíše to, jestli daná publikace není v predátorském placeném časopise. Přehled publikací doktorandky Katji Stammen, které se komisi nepodařilo dohledat, vypadal dle zástupců PEF věrohodně.

Od akademického roku 2019/20 se publikace evidují jiným způsobem: Odevzdávají se fyzicky na oddělení pro publikační činnost, jejichž pracovníci prověří, zda daná publikace není v predátorském časopise, a pak ji zanesou do systému. V současné době by se tedy nemělo stát, že některou publikaci nelze dohledat. Obzvláště pro zahraniční studenty by bylo obtížné zadávat informace o časopisech přes informační systém. Pro české studenty se to zjednodušilo tím, že knihovna zavedla hlášenku o výsledku (pouze v češtině), kterou student vyplní a pracovníci knihovny si ostatní informace dohledají.

Pokud jde o navrhování a schvalování školitelů, pro každého doktoranda schvaluje individuální plán včetně školitele oborová rada, pak obojí schvaluje děkan.

Ohledně zadávání témat disertační práce byla komise informována, že v současnosti uchazeč u přijímacího řízení obhájí svou představu o tématu disertační práce a děkan na základě doporučení komise rozhoduje o přijetí. V průběhu prvního semestru student s navrženým školitelem rozpracuje záměr a cíl disertační práce tak, aby mohl být individuální studijní plán na konci semestru předložen oborové radě ke schválení. Dřívější postup byl takový, že oborová rada schvalovala individuální studijní plán na přelomu srpna a září, aby byl schválen už při přijetí. Pak byl teprve navržen a schválen školitel. Podmínkou pro zapsání zahraničních studentů je doložení nostrifikačního dokumentu, přičemž nostrifikační proces trvá někdy i rok, proto může být přijímací proces delší.

Ve věci skutečné doby studia ve studijním programu, kdy někteří studenti absolvovali studium za dobu průměrně dvou let, zástupci PEF uvedli, že se jednalo o výjimky. Důvodem mohlo být, že jejich přijetí bylo dohodnuto už v únoru či březnu a od té doby už byli se školitelem v kontaktu, není to však standardní situace.

Členové kontrolní komise v průběhu návštěvy pořídili kopie některých dokumentů. O jejich pořízení byl na závěr sepsán záznam, který za kontrolní komisi stvrdil podpisem doc. Pavelka a za PEF doc. Žufan.

6. Poslední kontrolní úkon

Posledním kontrolním úkonem bylo doručení dodatečně vyžádaných podkladů ke kontrole. Vedoucí pověřená osoba si je od kontrolovaného subjektu vyžádala dne 12. listopadu 2021 a vyžádané podklady byly doručeny dne 25. listopadu 2021.

7. Kontrolní zjištění

1. Na základě kontroly zápisů o konání státních závěrečných zkoušek a obhajob disertačních prací studentů doktorského studijního programu *Economics and Management* se studijním oborem *Business Economics and Management* a doktorského studijního programu *Economics and Management* (oba s výukou v anglickém jazyce) komise konstatuje, že součástí dokumentů odevzdaných k obhajobě disertační práce měl být seznam původních a uveřejněných výsledků nebo výsledků přijatých k uveřejnění. U studentky (studijní program *Economics and Management* se studijním oborem *Business Economics and Management*, zahájení studia v ak. roce 2017/2018, obhajoba disertační práce 2019) se komisi nepodařilo dohledat žádné publikace vykázané doktorandkou v autoreferátu, tedy 1 publikaci ve sborníku *Acta Universitatis Agriculturae et Silviculturae Mendelianae Brunensis* z r. 2019 a 3 publikace ve sborníku doktorandské konference

PEFnet z r. 2017. Skutečnosti uvedené studentkou se nezakládají na pravdě, neboť uvedené výsledky nebyly uveřejněné, jak uvádí studentka, a citované publikace neexistují. Školitel ani komise pro obhajobu disertační práce toto pochybení nezjistili a studentka disertační práci obhájila.

2. Z protokolů o státní doktorské zkoušce a protokolů o přijímacím řízení je patrné, že značný počet studentů absolvuje studium za dobu přibližně o 1 rok kratší, než je standardní doba studia v daných studijních programech. V kontrolovaném období absolvovalo za tuto kratší dobu 14 studentů.
3. Vedení protokolů o obhajobě disertační práce a státní doktorské zkoušce je nejednotné. Texty některých protokolů neobsahují dostatečné informace o průběhu obhajoby či zkoušky, o odborné rozpravě, o reakcích a úrovni odborného výkonu studenta.
4. Počet přijímaných uchazečů ke studiu v daných studijních programech byl vyšší než počet předpokládaný v akreditačním spise či stanovený vnitřními předpisy PEF. Vnitřní předpisy *Podmínky přijetí ke studiu ve studijních programech akreditovaných na Provozně ekonomické fakultě pro akademické roky 2016/2017 až 2019/2020* stanovují, že přijímací řízení je v DSP *Economics and Management* vypisováno pro prezenční i kombinovanou formu studia s maximálním počtem 25 přijímaných uchazečů. Pro akademický rok 2020/2021 je předpokládaný počet zapsaných studentů 10 pro prezenční a 20 pro kombinovanou formu studia. V akreditačním spise DSP *Economics and Management* z r. 2019 se uvádí, že v každém akademickém roce se předpokládá přijetí max. 25 uchazečů v prezenční i kombinované formě studia (příloha D-I žádosti). V některých sledovaných akademických rocích se však ke studiu zapsalo 42, 48 či 50 uchazečů (a do studijního programu s výukou v českém jazyce 9 až 15 uchazečů). Přestože počet disertačních prací vedených jedním školitelem, který je uveden v podkladech vyžádaných ke kontrole, není neúměrný (zpravidla nepřesahuje počet 5 prací na školitele), celkový počet studentů ve studijních programech s výukou v anglickém i českém jazyce se ukazuje být neúměrně vysoký vzhledem ke schopnosti oborové rady adekvátně sledovat a hodnotit kvalitu studia u každého jednotlivého studenta.
5. Zjištěné skutečnosti ukazují, že v daných studijních programech byly vytvořeny podmínky, které sice samy o sobě nemusely předpokládat plagiátorství či jiné negativní jevy, pro určité nestandardní počínání ze strany studentů ovšem vytvářely vhodné prostředí. Například jde o vytváření skupin studentů, kteří společně publikovali a shodné články potom vykazovali jako vlastní výsledky ve svých autoreferátech ('
Např. se jedná o stať

PEFnet 2019, 23rd European Scientific Conference of Doctoral Students, Mendel University in Brno; a o stať

International Journal for Quality Research 2020, Vol.: 14, Issue: 4, Publication Year: 2020.

K případnému nestandardnímu počínání studentů přispívalo, že v minulosti nebyly stanoveny požadavky, aby odborné výstupy byly publikovány v platformách s dostatečnou odbornou autoritou, popř. v časopisech s mezinárodně garantovanou úrovní.

6. Vysoká škola nesprávně uvádí v kontrolovaných dokumentech název studijního oboru „Business Management and Economics“ v rámci původního studijního programu „Economics and Management“. V rozhodnutí o akreditaci č. j.: MSMT/43 188/2012-M3 ze dne 17. října 2012 je uveden název oboru „Business Economics and Management“.

8. Závěry

Pověřené osoby konstatují, že na kontrolované Provozně ekonomické fakultě Mendelovy univerzity v Brně zjistily při uskutečňování vzdělávací činnosti nedostatky včetně závažných nedostatků týkajících se obhajob závěrečných prací doktorandů studijních programů, které byly předmětem kontroly. PEF porušila následující právní ustanovení:

- § 47 odst. 4 věty druhé zákona o vysokých školách, podle které disertační práce musí obsahovat původní a uveřejněné výsledky nebo výsledky přijaté k uveřejnění. Studentka doložila seznam neexistujících publikací, přesto úspěšně obhájila disertační práci a studium absolvovala.
- Vnitřní předpisy *Podmínky přijetí ke studiu ve studijních programech akreditovaných na Provozně ekonomické fakultě* pro akademické roky 2016/2017 až 2019/2020, které stanovují, že přijímací řízení je v DSP *Economics and Management* vypisováno pro prezenční i kombinovanou formu studia s maximálním počtem 25 přijímaných uchazečů. Pro akademický rok 2020/2021 je předpokládaný počet zapsaných studentů 10 pro prezenční a 20 pro kombinovanou formu studia. V akreditačním spise DSP *Economics and Management* z r. 2019 se uvádí, že v každém akademickém roce se předpokládá přijetí max. 25 uchazečů v prezenční i kombinované formě studia (příloha D-I žádosti). V některých sledovaných akademických rocích se však ke studiu zapsalo 42, 48 či 50 uchazečů (a do studijního programu s výukou v českém jazyce 9 až 15 uchazečů).

Doporučení:

- Kontrolní komise vysoké školy doporučuje výrazně snížit počet přijímaných uchazečů ke studiu doktorského studijního programu *Economics and Management* tak, aby bylo fyzicky zvladatelné sledovat a vyhodnocovat kvalitu studia každého studenta oborovou radou.
- Komise doporučuje rovněž zvýšit transparentnost studia adekvátními požadavky na publikační výstupy a ověřování nejen jejich existence, ale i kvality, a dále doporučuje, aby PEF sledovala a vyhodnocovala kontakt studenta se školitelem.
- Komise dále doporučuje vést podrobnější záznamy z obhajob disertačních prací tak, aby protokol odrážel skutečný odborný výkon studenta.

Poznámka:

Komise se nezabývala otázkou tzv. překladového plagiátorství a neověřovala původnost obhájených disertačních prací.

9. Poučení kontrolovaného subjektu

Kontrolovaný subjekt je oprávněn dle čl. 5 odstavce 1 *Zásad pro výkon kontroly* podat proti kontrolnímu zjištění uvedenému v protokolu o kontrole své námitky, a to Národnímu akreditačnímu úřadu pro vysoké školství do 15 dnů ode dne doručení protokolu o kontrole, není-li v protokolu o kontrole stanovena lhůta delší. Námitky se podávají písemně. Z námitek musí být zřejmé, proti jakému kontrolnímu zjištění směřují, a musí obsahovat odůvodnění nesouhlasu s tímto kontrolním zjištěním.

10. Datum vyhotovení

V Praze dne 20. prosince 2021

11. Podpisy zúčastněných pověřených osob

doc. Tomáš Pavelka <i>Tomáš Pavelka, v. r.</i>
prof. Libor Grubhoffer <i>Libor Grubhoffer, v. r.</i>
prof. Tomáš Knoz <i>Tomáš Knoz, v. r.</i>
prof. Martin Macko <i>Martin Macko, v. r.</i>
prof. Jaroslav Petr <i>Jaroslav Petr, v. r.</i>
PhDr. Jiří Smrčka, Ph.D. <i>Jiří Smrčka, v. r.</i>
PhDr. Jana Pištorová <i>Jana Pištorová, v. r.</i>

Za správnost vyhotovení:

PhDr. Jiří Smrčka, Ph.D.
ředitel odboru kanceláře NAÚ
Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy

PhDr. Jiří
Smrčka
Ph.D.

Digitálně
podepsal PhDr. Jiří
Smrčka Ph.D.
Datum: 2021.12.20
11:59:03 +01'00'

